

Независне новине: Интервју са високим представником Валентином Инцком

Разговарао: Дејан Шајиновић

Независне новине: Не могу да Вас на почетку не питам како коментаришете случај везивања дјеце у Заводу Пазарић, иако овај проблем није у Вашем домену?

Валентин Инцко: Призори из Пазарића су шокантни, застрашујући и узнемирујући и то на више нивоа. Тешко је схватити да они који спадају у најугроженију категорију становништва, дјеца са сметњама у развоју и сложеним потребама, трпе овакав третман. Сlike које смо видјели у медијима заиста покрећу бројна питања, а многа од њих треба упутити надлежним властима и институцијама. Институције одмах морају покренути темељиту криминалистичку истрагу о томе шта се тачно догађа у Пазарићу и након тога осигурати предузимање одговарајућих мјера. Они који су узроковали ову ситуацију треба да буду позвани на одговорност. БиХ је 2009. године потписала УН-ову Конвенцију о правима особа с инвалидитетом, а 2010. године је ратифицирала Факултативни протокол, који између осталог побољшава механизме надзора. Надлежне власти и институције у БиХ морају осигурати заштиту права дјеце и особа са инвалидитетом. Надам се да шира јавност неће допустити да ова тема буде заборављена и да ће тражити одговоре од надлежних органа. Надам се такође да ће хитна истрага получити више детаља, али, прије свега, да ће одмах донијети побољшања. Такођер, треба избјегавати те

осудити политичке игре око ове тужне теме.

Независне новине: Након представљања Извјештаја у СБ било је много реакција. Шта је Вама најјачи утисак од свега оног што смо могли чути у бх. јавности?

Валентин Инцко: У својим извјештајима презентујем чињенично стање током релевантног периода. Увијек је занимљиво како ти извјештаји о чињеничном стању дигну толику прашину. Ако нека особа или политичка странка угрожава Дејтон, оспорава интегритет државе, предузима било које друге контрапродуктивне кораке, ја сам обавезан да о томе извијестим. Као што је то био случај и раније, мој извјештај само одражава изјаве које су дате у јавности – он служи као огледало. Надам се да ћемо доћи у ситуацију у којој мој извјештај изгледа као таксативни преглед позитивних одговора на свако питање. Док се то не деси, моји извјештаји ће представљати цјелокупан преглед ситуације и наглашавати активности и одлуке које нису у складу с Дејтонским мировним споразумом. У својству коначног ауторитета у земљи за тумачење цивилних аспеката Дејтонског мировног споразума, то је моја обавеза.

Независне новине: Зоран Тегелтија би коначно могао засјести у фотељу предсједавајућег Савјета министара, а јавност се и даље пита иде ли БиХ у НАТО. Како Ви видите то питање?

Валентин Инцко: Ово је заиста добродошао помак и дуго очекивани корак на који је БиХ чекала 13 мјесеци. Сада је деблокиран процес формирања власти. Политичари могу почети радити свој прави посао и фокусирати се на реформе како би побољшали живот грађана и повели земљу напријед. Одговор на дио питања о НАТО-у је једноставан. БиХ треба да проводи циљеве вањске политике које је сама донијела те треба да чини све што је у складу с тим и с њеним законским обавезама.

Независне новине: Аустрија има веома тијесну сарадњу с НАТО-ом, али није чланица. Како функционише та сарадња у пракси?

Валентин Инцко: Да будемо јасни, ја сам високи представник и

не представљам Аустрију. Но, сасвим јасно, као бивши аустријски званичник, познајем ситуацију у вези с тим питањем. Наиме, Парламент Аустрије је 1955. године донио Декларацију о неутралности, којом је земљу прогласио трајно неутралном. Односи Аустрије с НАТО-ом одвијају се кроз оквир Партнерства за мир, којем се Аустрија придружила 1995. Та сарадња је врло активна. НАТО и Аустрија сарађују у мировним операцијама, а имају и практичну сарадњу у многим другим областима. Један такав примјер је и водећа улога Аустрије у оквиру мисије ЕУФОР-а. Ипак, свеукупни политички и историјски контекст аустријске неутралности врло је различит од контекста у БиХ. Нема паралела између Аустрије и БиХ те их не треба ни повлачити. Курс за БиХ јасно је утврђен Законом о одбрани БиХ, стратегијом вањских послова БиХ и одлуком Предсједништва БиХ.

Независне новине: Недавно је одржана дебата о извјештају о стању правосуђа Рајнхарда Прибеа. Шта Ви очекујете од тога и може ли се десити да се и овог пута као много пута раније дигне пуно прашине без конкретних резултата?

Валентин Инцко: Владавина права је једно од питања која имају пресудан значај за будућност ове земље. То сам наглашавао током свих својих састанака у САД и у УН-у. Чак сам написао и посебан извјештај Савјету безбједности о стању у области владавине права. Том питању се мора посветити потпуна пажња и то одмах. Ако се ствари убрзо не промијене, број људи који одлазе из ове земље ће само расти, а то је један од најозбиљнијих проблема с којима се БиХ суочава. Од избора прошле године земљу је напустило око 30.000 људи. За земљу величине БиХ то је један цијели град. Тај тренд се мора зауставити и преокренути. Јавност има велика очекивања од извјештаја господина Прибеа и чим тај извјештај буде објављен, препоруке из извјештаја треба анализирати и провести. Кључна је provedба и осјећај да је потребно хитно дјеловати. Сјетите се само да није проведена пресуда у предмету “Сејдић и Финци”, као и неке друге пресуде. То је неприхватљиво.

Независне новине: Ове године навршава се десет година откад

сте високи представник. Видите ли себе у тој улози и у наредних десет година? Јесте ли Ви посљедњи високи представник?

Валентин Инцко: Често ми постављају то питање и волио бих да вам могу дати једноставан одговор. Добро је познато шта је потребно учинити да би високи представник затворио своју канцеларију, а то знају и ваши политичари. Уколико БиХ жели да се мање ослања на међународну супервизију, сви циљеви и услови морају брзо бити испуњени. Програм 5+2 за затварање ОХР-а морају провести политичари, а не ОХР. Тада ће особа која буде обављала функцију високог представника бити посљедњи високи представник.